

Functioneel Beheer in beweging ¹⁾

1) Ik beperk me tot data die ingezet worden bij onderzoek en die voor derden in te zien zijn.

In een interessant artikel over *federatief werken* elders in dit nummer van Pictogram, spreekt Ronald Stolk, CIT-directeur bij de RUG van een paradigma-shift. In plaats van onderzoeksdata naar een centrale repository te verplaatsen, blijven data, eigenaarschap c.q. de verantwoordelijkheid voor die data bij de eigen instelling. Datacollecties worden vervolgens beschikbaar gemaakt voor samenwerking met derden via veilige softwareplatforms, door ICT-afdelingen en hun experts. In dit artikel wil ik de rollen van functioneel beheerder, de demandmanager (beide op tactisch en operationeel niveau actief) en het strategisch informatiemanagement (op beleidsniveau actief) iets algemener uitwerken. In een volgende Pictogram wil ik dieper ingaan op het gewijzigde functioneel beheer c.q. de rol van functioneel beheerder bij de RUG. De rol zal afdeling c.q. bedrijf overstijgend zijn.

Bij alle universiteiten is de aanwas van dataverzamelingen enorm. Het beheer ervan wordt complexer naarmate er meer mensen op verschillende geografische plaatsen en vanuit verschillende disciplines gebruik van willen maken. Zo is in Groningen in juli het eerste Academic Data Center (zie Pictogram 2, 2017, pg. 8) van start gegaan, een samenwerking tussen de RUG en het CBS. Bij de UB is een begin gemaakt met het uitwerken van profielen voor de functioneel beheerder nieuwe stijl.

Functioneel beheerders nieuwe stijl

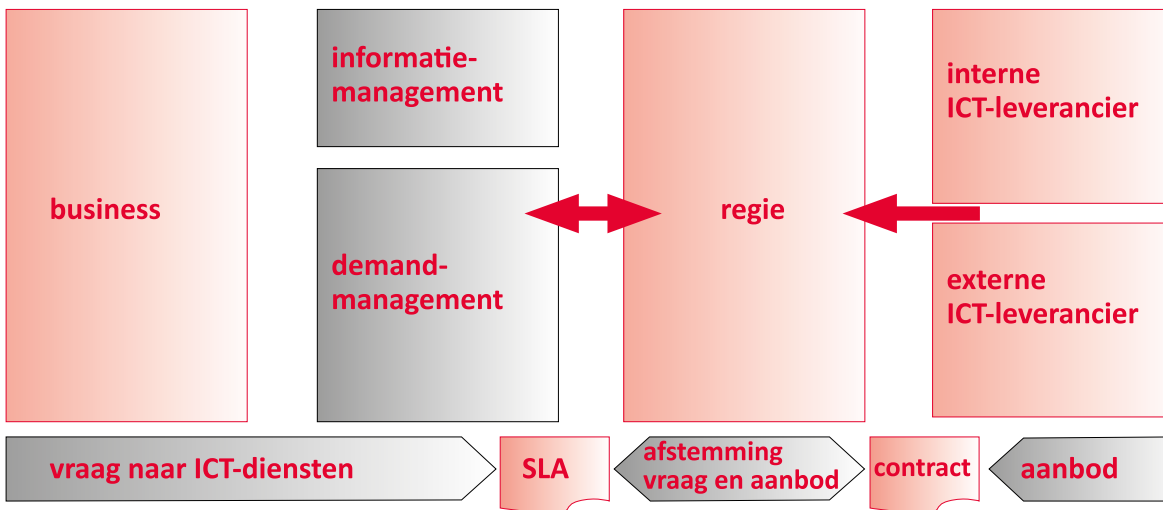
Functioneel beheerders zijn van origine meer mensen-mensen dan ICT-mensen en zij hebben sinds jaar en dag de taak te zorgen dat de juiste

personen onder de juiste omstandigheden over de juiste data kunnen beschikken. Bij omstandigheden denken we aan juridische, maar ook sociaal wenselijke. Hun taak wordt ingewikkelder. De rollen van functioneel beheerder en demandmanager gaan elkaar overlappen. Indien ze niet in één persoon te verenigen zijn wordt het een groep. In een soort regiefunctie blijven zij de continuïteit van beheertaken borgen.

Basismodel databeheer

Demandmanagement aan de RUG was en is verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van de software. Functioneel beheer zorgde en zorgt ervoor – in gewone mensentaal – dat het gekozen software-aanbod aan de wensen van de gebruikersgroep(en) voldoet. Initiatief kon en kan van beide kanten komen. Onder het toezien oog van de eindverantwoordelijke informatiemanager (maakt beleid) deed functioneel zijn applicatiegerichte werk. Tegenwoordig is er meer overlap tussen alle drie en gaat de communicatie tussen hen over de kwaliteit van bedrijfsbrede informatiesystemen, op alle niveaus: strategisch, tactisch en operationeel.

Aan de RUG worden de databases Pure en Hora Finita gebruikt door alle faculteiten. Om met de laatste te beginnen: Hora Finita is het promovendivolgsysteem en wordt onderhouden door een externe leverancier, Fargeau. Hora Finita werd tot dit jaar alleen aan de RUG gebruikt. Gebruikers zijn Graduate Schools die er de voortgang van hun promotietrajecten mee registreren. De demandmanager adviseerde over de koop van het systeem, de Dean van de RUG gaf er als hoogstgeplaatste informatiemanager een klap op en het functioneel beheer heeft sindsdien de 'hondenbaan' alle belangen

van alle partijen te behartigen. De continuïteit in de samenwerking tussen ICT-componenten en gebruikers is hierdoor geborgd.

Rollen en rechten

De functioneel beheerder kent in HF rollen en rechten toe aan de spelers in het promotietraject. Het operationele applicatiebeheer ligt bij de UB. Er is de verleiding om teveel maatwerk te leveren. Nu andere instellingen aanschuiven, wordt afstemming met die partijen een issue. Er wordt vaak ad hoc op ingespeeld. Personeelsgegevens, althans een selectie, uit het personeelssysteem worden dagelijks naar Hora Finita geëxporteerd. Niet elke instelling heeft Peoplesoft, om iets te noemen. Er wordt veel tact en empathie gevraagd van de functioneel beheerder.

Pure is de RUG-brede applicatie/repository waarmee de RUG alle onderzoeksresultaten van al haar onderzoekers toont, volgens daartoe afgesproken regels. De externe leverancier is gevestigd in Denemarken. Zij leveren een pakket, ook buiten Nederland. Dat wil zeggen, dat je in principe krijgt wat zij in het applicatiepakket stoppen, maatwerk is niet gewenst. De rol van functioneel beheerder verschilt enorm tussen beide softwaresystemen. Voor de functioneel beheerder Pure is aan de software aanbodzijde weinig manoeuvreerruimte. De externe aanbieder heeft weinig affiniteit met de gebruiker in Groningen. Veel tact en empathie van het functioneel beheer zijn nodig in de omgang met gebruikers.

Klant is Koning

In ons geval is de klant de onderzoeker aan de Rijksuniversiteit. Kerntaak van de onderzoeker is onderzoek doen. Administratie werd en wordt zoveel mogelijk naar secretaresses gedelegeerd. Maar de werkdruk van die secretaresses heeft een kritische grens bereikt door al die administratieve handelingen in verschillende databases, die ook nog eens over verschillende ondersteunende afdelingen zijn verspreid. Eigenlijk wil je een onderzoeker daarmee niet lastigvallen. Daarom zijn OBP-afdelingen als Universiteitsbibliotheek (UB), Research & Valorisation (R&V) en het Centre for Information Technology (CIT) in dat administratieve gat gedoken. Zo kennen we nu een RDO, Research Data Office, dat de onderzoeker ondersteunt bij het registreren, beschrijven, bewaren, controleren en het volgens vaste procedures tonen van onderzoeksdata. RDO is een samenwerkingsverband tussen de UB en het CIT. De UB en R&V ondersteunen

gezamenlijk de onderzoeker op het thema Research Impact voor het zichtbaar maken van de impact van Gronings onderzoek. R&V helpt al jaren bij het verkrijgen van fondsen. En per 1 maart is er de AVG, Algemene Verordening Gegevensbescherming, bijgekomen (zie Pictogram 2, 2017, pg. 3). De RUG stelde een aparte functionaris aan die de RUG moet behoeden voor het schenden van aangescherpte privacyregels.

Wat heeft een functioneel beheerder daar nou nog mee van doen, vraagt u zich af? De functioneel beheerder nieuwe stijl is de persoon, een groep van personen desnoods, die die samengestelde ondersteuning zo ongemerkt mogelijk naar de onderzoeker brengt. En hij/zij heeft oog voor de grenzen van de software. In samenwerking met de demandmanager wordt bepaald of software ingekocht wordt of zelf gemaakt.

De RUG is onlangs gestart met een Integriteitsprogramma om frauduleuze handelingen te voorkomen aan de RUG. In het Strategisch Plan heeft de RUG kernwaarden gedefinieerd, die de cultuur van de universiteit bepalen. Zij zijn leidend bij de samenwerking tussen medewerkers, studenten en stakeholders. Het begint met dat je precies moet afbakenen waarvoor je persoonsgegevens wilt opnemen in je database. Daarna bepaal je welke persoonsgegevens in je database door wie gezien en eventueel gemuteerd mogen worden. Het toekennen van rollen en rechten aan personen bij het gebruik van databases met persoonsgegevens vergt veel gevoel en verantwoordelijkheid van de tactisch functioneel beheerder. ❏

Gert Jan Bokdam werkt sinds 1999 aan de RUG, sinds 2005 in de rol van functioneel beheerder.